

Το Camping και η Ρύπανση

- Και τι γράφεις για το camping;
- Γράφω υπέρ του ελεύθερου.
- Εγώ πάντως δεν είμαι υπέρ του ελεύθερου, λέει ο Βαγγέλης – που αρκετές φορές έχει απολαύσει με την παρέα του την ελευθερία της κατασκήνωσης στη φύση! Γιατί είναι κάφροι, συνεχίζει. Πάνε και βρωμίζουνε τον τόπο, δεν προσέχουνε καθόλου.
- Το επιχείρημα περί βρώμας είναι μεγάλη προπαγάνδα. Εσύ ρε Βαγγέλη, είδες σκουπίδια στον Να; Εκτός αν θεωρείς σκουπίδια τις σκηνές και τα συμπράγκαλα που είναι απλωμένα στις όχθες του ποταμού. Και που θα εξαφανιστούν όταν το φθινόπωρο φύγουν όλοι αυτοί. Τα ξενοδοχεία και το μπετόν, όμως, εκεί θα είναι. Άσε που αυτά καταναλώνουν και ρεύμα, χημικά, απορρυπαντικά κ.ο.κ.
- Έχω δει καρτάκια πεταμένα, λέει τώρα κάπως μαζεμένα.
- Ε ναι, υπάρχουν και κάποιοι ασυνείδητοι, τι να κάνουμε τώρα; Θα καθορίσουμε τη ζωή μας από αυτούς; Άλλωστε είναι και οι επισκέπτες λουόμενοι που, συνήθως, αυτοί δεν προσέχουν τον χώρο που κάνουν μπάνιο. Επειδή θα φύγουν. Ενώ όσοι μένουν εκεί προσέχουν το μέρος. Όχι επειδή είναι οι καλοί της υπόθεσης, αλλά επειδή θα μείνουν. Εμείς όταν πάμε σε μια παραλία να μείνουμε κάνουμε (αντι)γόπινγκ, όπως οι φαντάροι, και φτιάχνουμε τασάκια από μπουκάλια για να μην πετάμε αποτίσιγαρα στην άμμο. Έχεις δει κανέναν απλό λουόμενο να το κάνει αυτό; Δεν έχεις δει την Ερωτοσηλιά [σ.σ. στο Πόρτο Ράφτη, Αττικής] που δεν ξεχωρίζουν τα χαλίκια ανάμεσα απ' τις γόπες των τσιγάρων; Κάνει κανείς κατασκήνωση εκεί; ...Αν είναι έτσι, να σταματήσει ο τουρισμός γενικά, αφού όλοι οι τουρίστες κάνουν σκουπίδια!
- Εντάξει, μου απαντά, αλλά δεν μ' αρέσει να πηγαίνω σε μια παραλία και να 'ναι γεμάτη με σκηνές. Μου τη σπάει.
- Κι εμένα μου τη σπάει Βαγγέλη ότι στην παραλία της Μεσακτής [η κουβέ-ντα ξαναγυρνά στην Ικαρία] έχουν χτιστεί ξενοδοχεία. Αυτό δεν σ' ενοχλεί; Τα beach-bar, που είναι τίγκα όλη η παραλία; Οι ξαπλώστρες και ομπρέλες, που πέρυσι απλώνονταν στα 2/3 περίπου της παραλίας και φέτος την κάλυπταν ολόκληρη;
- ...Η ρύπανση είναι το θέμα νομίζεις; Το ξέρεις ότι στη Γαύδο μαζεύαμε τα σκουπίδια και τα πηγαίναμε, 15 λεπτά ποδαρόδρομο, στον προβλεπόμενο κάδο; Από κει τα μάζευε το σκουπιδιάρικο. Και ξέρεις τι τα 'κανε;
- Τι;
- Τα έριχνε στη θάλασσα, στον γκρεμό, στο πίσω μέρος του νησιού, εκεί που δεν έχει παραλίες.

- Σοβαρά μιλάς; εκπλήσσεται ο Βαγγέλης.
- Μακάρι να σου 'κανα πλάκα. Εμείς μαζεύαμε σαν τους μαλάκες όλα τα σκουπίδια, κι αυτοί τα πετάγανε πάλι στη θάλασσα. Και το χειμώνα θα τα ξεβράσει το κύμα πάλι εκεί απ' όπου εμείς τα μαζεύαμε. Όχι ότι είμαστε εμείς οι μαλάκες. Αλλά έτσι νιώθεις μ' αυτά και με κείνα.
...Και, απ' την άλλη, ναι. Όντως. Υπάρχουν κάποιοι που κάνουν ελεύθερη κατασκήνωση και είναι κάφροι. Έχω δει πολλούς τέτοιους που πετάνε τα χαρτιά όπου να 'ναι. Άλλοι θεωρούν το μέρος ιδιοκτησία τους και το καθαρίζουν αφήνοντας εκεί τη σκηνή τους ενέχυρο. Κι άλλοι, λιγότεροι ευτυχώς γιατί τους κράζαμε, έκοβαν κέδρους για να ανάψουν φωτιά¹⁰. Μάλιστα, κάποιοι άλλοι έκοβαν ολόκληρα κλαδιά για να χωράει η σκηνή τους από κάτω. Όμως, κι εδώ είναι το τραγικό, στο Κεδρόδασος των Χανίων κάποιοι ντόπιοι έχουν κόψει ολόκληρους κορμούς από τη ρίζα για να μη βρίσκουν σκιά για να κατασκηνώνουν οι σκηνίτες!
...Αλλά κανείς απ' αυτούς δεν είναι λόγος για να απαγορεύεται το ελεύθερο.
- Σαν να 'χεις δίκιο, λέει σκεπτικά, αν και το συνοφρυωμένο ύφος του δείχνει ότι η προκατάληψη με την οποία έχει μεγαλώσει είναι εξίσου, ίσως και πιο ισχυρή από τη λογική
- Κι όλα αυτά συμβαίνουν ακριβώς επειδή το ελεύθερο απαγορεύεται. Έτσι, κανείς δεν μαθαίνει στα παιδιά πώς να φέρονται όταν είναι στη φύση. Διότι, όταν κάτι είναι απαγορευμένο, δεν τίθεται καν θέμα του πώς μπορεί να γίνει σωστά. Έτσι, διάφορος κόσμος ή πιτσιρίκια που ξεκινάνε με σκηνές για τους νέους μοδάτους εναλλακτικούς προορισμούς με τα κασετόφωνα στα χέρια, προφανώς δεν γνωρίζουν στοιχειώδεις κανόνες σεβασμού και επιβίωσης στη φύση. Πώς θα αποκτήσουν οικολογική συνείδηση όταν η φύση τους είναι τελείως άγνωστη;

Σε αυτή την πτυχή μείναμε αρκετή ώρα στην κουβέντα μας με τον Βαγγέλη. Η δικαιολογία της ρύπανσης είναι βολική. Αυτό το έχω ζήσει από κοντά. Στην περιοχή της Λίμνης και των Ροβιών, στη βόρεια Εύβοια, γινόταν παραδοσιακά ελεύθερη κατασκήνωση. Πολύς κόσμος πήγαινε εκεί, οικογένειες, παρέες... Μάλιστα, ο Δήμος Ροβιών έστελνε κάποιον και τους έπαιρνε χρήματα. Για την καθαριότητα, λέει. Ξαφνικά, γύρω στο 2000 τους έδωξαν όλους. Και έβαλαν πινακίδες «Απαγορεύεται η ελεύθερη κατασκήνωση. Οι παραβάτες θα τιμωρούνται αυστηρά». Ήθελαν να ενισχύσουν τον τουρισμό μέσα

---

10. Η οποιαδήποτε παρέμβαση στον κέδρο είναι από κάθε άποψη καταστροφική καθώς πρόκειται για ένα δέντρο που μεγαλώνει μόλις ένα με δύο εκατοστά τον χρόνο.

στα χωριά και να διώξουν τους θεωρούμενους τζαμπατζήδες. Είχε κάνει και τα παράπονά του το επίσημο camping της περιοχής. «Γιατί να μένουν τζάμπα, να μην ωφεληθεί η Λίμνη;», μου είχε πει ένας Λιμνιώτης. «Αυτοί βρωμίζουν όλο τον τόπο, δεν είδες τι σκουπίδια είχε μαζέψει εκεί;», είπανε όλοι.

Τα σκουπίδια! Σε κάποιο σημείο, στη Χαρουπιά, όπου υπήρχαν στο παρελθόν πολλοί ελεύθεροι κατασκηνωτές, θυμάμαι για καιρό στοίβαγμένα διάφορα σκουπίδια. Το θέαμα ήταν άσχημο. Όμως, εκτός από την όραση, άλλη αίσθηση δεν εντόπιζε τα σκουπίδια. Ούτε μυρωδιά, ούτε τίποτα. Γιατί; Διότι τα σκουπίδια αυτά δεν μυρίζανε. Δεν ήταν «πραγματικά» σκουπίδια. Στην πλειονότητά τους ήταν σκισμένα στρώματα, πολυθρόνες, μπάζα και διάφορα οικιακά αντικείμενα. Μέχρι και πλυντήριο ρούχων υπήρχε πεταμένο εκεί! Είναι δυνατόν να έχει πάει κανείς κατασκήνωση αγκαλιά με το πλυντήριό του;

Και αλλού γίνονται ακόμη χειρότερα. Όπως στην Άνδρο, όπου έχουν κάνει χωματερή την περιοχή Στρόφυλα, η οποία έχει ανακηρυχτεί αρχαιολογικός χώρος. Και τα σκουπίδια παίρνουν συνέχεια φωτιά. Γεμίζοντας διοξίνες την περιοχή. Με την άδεια του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου¹¹.

Η αντίδραση ορισμένων καθορίζει τη συνέχεια· κι ας πετάνε κι αυτοί τα μπάζα τους εκεί! Ορισμένοι, λοιπόν, προσπάθησαν να διώξουν από τη Μαράτζα, μια από τις πολλές ερημικές παραλίες της περιοχής, μια παρέα νέων της Λίμνης που το καλοκαίρι συνήθιζαν να στήνουν μια κοινόχρηστη σκηνή, μόνιμα εγκατεστημένη με όλα τους τα πράγματα για να πηγαίνει όποιος απ' την παρέα ήθελε, όποτε ήθελε. Κάτι σαν τόπος συνάντησης δηλαδή. Πήγαιναν μετά τη δουλειά· το μεσημέρι για μπάνιο· το βράδυ για ύπνο· κάνα σαββατόβραδο για Πανσέληνο-πάρτυ με τα κρασιά και τις μουσικές τους. Δεν ενοχλούσαν κανέναν. Εκτός από ορισμένους. Και τις Αρχές [αν και πρέπει να αναγνωρίσουμε πως, συχνά οι Αρχές δεν ασχολούνται, αλλά αν κάποιοι «αγανακτισμένοι πολίτες» τους καλέσουν οφείλουν να πάνε]. Τελικά, το παρεάκι έσπασε. Χάλασε το στέκι. Τώρα τους έμειναν οι νόμιμες, οι φυσιολογικές εναλλακτικές: το μπαράκι με τις «μπόμπες» και η τυποποίηση. Ομοιομορφία και κέρδος πάνω απ' όλα.

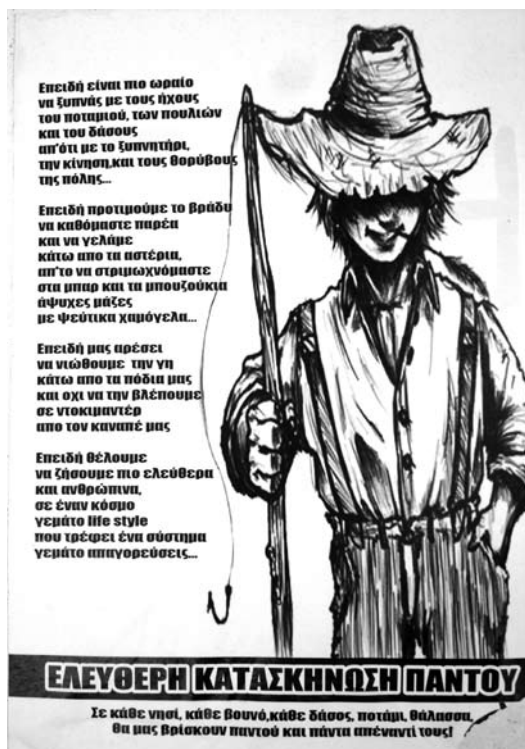
Τώρα, ο δρόμος για τη Μαράτζα, και ως τη Μονή που είναι παραπέρα, έχει ανοιχτεί και στρώθηκε άσφαλτος. Για να εξυπηρετούνται καλύτερα οι...

---

11. Η τελευταία το 2005, ύστερα από επιθεώρηση του Κ.Α.Σ. υπό την εποπτεία του γ.γ. κ. Ζαχόπουλου. Στοιχεία για την υπόθεση αυτή στην ιστοσελίδα της εκπομπής Ρεπορτάζ Χωρίς Σύνορα (www.rwf.gr)....

πελάτες του Θεού. Του «οργανωμένου» Θεού, φυσικά. Όχι οι αυτόνομοι, ανεξάρτητοι πιστοί του Θείου. Αυτοί είναι οι αιρετικοί.

* * *

Η πινακίδα είναι τοποθετημένη μπροστά από το υπάρχον εκκλησάκι, πάνω από τη Μαράτζα...

Πάνω απ' τη Μαράτζα έχουν κόψει δέντρα και το έχουν στρώσει για να χτιστεί κάτι. «Τι;» ρώτησα τον πατέρα μου, που δεν γνώριζε σχετικώς. «Εκκλησάκι», μου απάντησε όταν έμαθε.

Κόψανε τα δέντρα για να χτίσουν εκκλησάκι. Αμαρτία απ' τον Θεό είναι!

[Αν και δεν υπάρχει αμαρτία στην πραγματικότητα. Η αμαρτία είναι ένας τρόπος ελέγχου και υπακοής χωρίς χωροφύλακες και καταναγκασμό. Είναι εσωτερική λογοκρισία βασισμένη στο βασανιστήριο της ενοχής. Το ίδιο που

χρησιμοποιεί οποιοσδήποτε θέλει να ελέγχει αλλά δεν μπορεί, ή δεν θέλει να το κάνει με φυσικό καταναγκασμό. Η μεγάλη προσφορά(!) της Εκκλησίας, αλλά και των θρησκειών. Εξ ορισμού ο τρόπος ελέγχου που χρησιμοποιούν και οι γονείς όταν τα αγαπημένα τέκνα τους ενηλικιωθούν και διεκδικήσουν την ανεξαρτησία τους: τύψεις και ενοχές!]

Πάντως, αν (ξανα;)κατέβαινε ο Χριστός στη Γη *σήμερα* και έβλεπε να ξηλώνονται δέντρα για να χτιστεί ο... οίκος του Πατέρα του, θα έριχνε μολότοφ στις μπουλντόζες. Μετά θα πήγαινε να ασκητέψει σε κάνα βουνό και θα παρότρυνε τους μαθητές του να κατασκηνώσουν στη Μαράτζα. Διότι ο Θεός δεν χρειάζεται οίκο. Τον οίκο τον χρειάζονται οι άνθρωποι. Κυριολεκτικά και μεταφορικά.

Τον οίκο τον χρειάζονται οι άνθρωποι: η μεταφορά.

Μεταφορικά, οι άνθρωποι χρειάζονται τον οίκο καθώς επιθυμούν να έχουν έναν συγκεκριμένο χώρο λατρείας, ένα σημείο αναφοράς ή συγκέντρωσης, μια οργάνωση, μια Αρχή. Δεν μπορούν απλά κι ελεύθερα να πιστέψουν στο *θέλημα του Θεού*, στις επιταγές και παροτρύνσεις του, στο Καλό. Θέλουν να πιστέψουν στον *ίδιο τον Θεό ως αρχή πάνω απ' αυτούς*. Ως οδηγό. Ως καθοδηγητή. Σε μια συγκεκριμένη ιεραρχία, εξουσιαστική, ηθική και, πάνω απ' όλα, πατριαρχική. Ο Θεός-Πατέρας, στην κορυφή της ιεραρχίας. Μετά ο Υιός. Και στη συνέχεια η –αμόλυτη φυσικά– μητέρα του. Αμόλυτη ως Παρθένα! Διότι σ' αυτή την ιεραρχία το σεξ, ειδικά το σεξ στη γυναίκα, είναι βρώμικο, απαξιωτικό. Τόσο απαξιωτικό που, για να διατηρηθεί η ιερότητα αυτής της οικογένειας, καθώς και η θεϊκή υπόσταση του Υιού, η χριστιανική θρησκεία έσπασε τα στεγανά της επιστήμης πείθοντας ότι το γυναικείο ωάριο γονιμοποιήθηκε απ' τη γύρη του Κρίνου!

Μεταλλαγμένα! Και μετά σου λέει ότι *σήμερα* η επιστήμη έχει προχωρήσει πολύ...

Το άγιο πνεύμα δεν έχω καταλάβει τι ρόλο παίζει σ' αυτή την ιστορία. Ακατανόητο. Πάντως, αναρωτιέμαι: τι θα λέγαμε για κάποιον αν σήμερα, ή οποτεδήποτε άλλοτε, έβγαινε και έλεγε ότι η μαμά του είναι παρθένα και ο πατέρας του ο Θεός;

Αναρωτιέμαι, μάλιστα, αν ο ίδιος ο Χριστός είπε ποτέ κάτι τέτοιο. Ο Χριστός αναγνωρίστηκε άλλωστε ως θεάνθρωπος το 325 μ.Χ. για λόγους καθαρά θεσμοθέτησης και στήριξης της εξουσίας.

[Παρένθεση: ο Χριστός ανακηρύσσεται Θεάνθρωπος.

Ο Χριστός ανακηρύχτηκε θεάνθρωπος το 325 μ.Χ. από την Οικουμενική Σύνοδο της Νίκαιας. Το *μετά Χριστόν* βέβαια είναι λίγο σχηματικό, καθώς είναι